

Innehåll

INLEDNING.....	3
Främja.....	3
Förebygga.....	3
Mobbning.....	3
Utreda och åtgärda.....	4
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever ärendegång:.....	4
Huvudmannens ansvar.....	4
Utreda.....	4
Dokumentera.....	5
Åtgärda.....	5
TYDLIGA MÅL OCH KONKRETA ÅTGÄRDER.....	6
Elever/Klasser.....	6
RUTIN FÖR KLAGOMÅLSHANTERING.....	7
Gäller vid Vrena friskola.....	7
Steg 1.....	7
Steg 2.....	7
Steg 3.....	7
Steg 4.....	7
Medverkan, uppföljning och utvärdering av arbetet med den årliga planen.....	7
Bilaga 1. Definitioner.....	8
Vad är diskriminering?.....	9
Vad är trakasserier och kränkande behandling?.....	9

INEDNING

Verksamhetsformer som omfattas av planen är **grundskola, förskoleklass och fritidshem**. När begreppet skola används i planen syftar det även på förskoleklassen. När begreppen barn eller elever används i planen syftar det på alla barn på Vrena Friskola oavsett verksamhetsform.

Vår vision är att alla på skolan ska känna sig trygga, trivas och må bra.

Vi tror att detta ger bra förutsättningar för att deras skoltid leder till goda studieresultat och hög måluppfyllelse. Planen gäller från 2016-01-01 och ansvarig för planen är rektor samt Vrena Friskoleförening. All personal som arbetar i skolan ska vara insatt i och arbeta utifrån gällande plan samt övriga gällande regelverk kring värdegrunden.

Främja

Det främjande arbetet syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde och ska bidra till en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det riktar sig till alla och föregås inte av något särskilt problem. Det ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Det är en av verksamhetens fortgående uppgifter och kan därför inte drivas enbart som tillfälliga projekt, tillfälliginnsatser eller under särskilda värdegrundslktioner. Det handlar om att i undervisningen skapa ett gott skolklimat. Normer och föreställningar, uttalade eller outtalade, om vad som är att betrakta som normalt eller onormalt ligger ofta bakom brister i respekten för allas lika värde.

Förebygga

Det förebyggande arbetet handlar om att avvärja risker för trakasserier och kränkningar. Grunden för detta är att systematiskt göra kartläggningar av elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Genom att analysera resultaten av kartläggningen ska risker i verksamheten identifieras. Utifrån analysen kan insatser planeras.

Kartlägg trivsel och riskområden

Samtal, enkäter och annan dokumentation

Barn och elevers delaktighet

Kränkningar och mobbning

Den vanligaste typen av kränkningar är att uppleva sig oskyldigt anklagad eller att andra elever visar sitt avståndstagande genom att retas, viska och skämta. Att bli slagen eller knuffad är också en kränkning. Inget barn eller elev ska bli kränkt och förskolan eller skolan har skyldighet att agera när det sker.

Mobbning

Förr talade man oftare om mobbning, med det begreppet används inte längre i skollagen. Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en

upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Utreda och åtgärda

Skolan ska ha rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever utsatts för trakasserier eller kränkande behandling. Åtgärderna ska grundas i en dokumenterad utredning som allsidigt belyser det som inträffat och orsakerna till det inträffade. Se rutiner för samt konsekvenstrappan och skolans regler.

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är enligt lag **skyldig att anmäla** detta till förskolechefen eller rektorn, som i sin tur ska anmäla vidare till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

ärendegång:

1. Samtal med den som känner sig kränkt. Dokumenteras. Meddela rektor.
  2. Enskilda samtal med den eller de som varit inblandade. Dokumenteras.
  3. Kartläggning av situationen med hjälp av information från andra barn och vuxna.
  4. Samtal med alla berörda.
  5. Kontakt med berörda föräldrar.
  6. Utifrån dokumentationen startar rektor en utredning.
  7. Upprättande av gemensam handlingsplan eller åtgärdsprogram.
- Vi börjar följa skolans konsekvenstrappa, där skolan kan komma att behöva genomföra disciplinära åtgärder i olika steg, så som skriftlig varning, tillfällig omplacering, tillfällig omplacering vid annan skolenhet samt avstängning. * Se skolans konsekvenstrappa

Huvudmannens ansvar

Det är huvudmannen, det vill säga styrelsen i Vrena Friskoleförening, som är ansvarig för att utreda och vidta åtgärder när ett barn eller en elev blivit kränkt. Även om detta delegeras till rektor eller förskolechef måste huvudmannen känna till händelsen. Det är viktigt att det finns rutiner kring både anmälan och utredning kring enskilda fall av kränkningar. Skolan har som rutin att anmälan och utredning lämnas från rektor till huvudmannen.

Utreda

En utredning som allsidigt belyser vad som hänt och som omfattar både den eller de som kan ha utfört kränkningen och den som har blivit utsatt måste göras. Utredningen ska innehålla en analys av orsakerna till de inträffade och ge tillräcklig information för en bedömning av vilka åtgärder som måste vidtas för att trakasserier eller kränkningar inte ska inträffa igen.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till hur varje fall ser ut. Utredningen måste leda fram till åtgärder och man kan inte låta saken bero om de inblandade lämnar motstridiga uppgifter.

Dokumentera

Dokumentationen av utredningen av ett fall visar vad som hänt och vilka åtgärder skolan ska vidta. Dokumentationen visar också varför dessa åtgärder valts och ger underlag för att följa upp det enskilda fallet.

Den samlade dokumentationen av alla ärenden i en verksamhet ger en kartbild av hur det ser ut i fråga om kränkningar och trakasserier på den enskilda förskolan eller skolan. Den kunskapen kan sedan användas för att utveckla det förebyggande arbetet och för att identifiera barn och elever som blir utsatta återkommande över en längre tid.

Den som ansvarar för dokumentationen behöver kunskaper om tystnadsplikt, offentlighets- och sekretessbestämmelser och dokumentationen måste göras i enlighet med personuppgiftslagen.

När dokumentationen kommer huvudmannen till del kan de kontrollera att utvecklingen i det enskilda fallet går åt rätt håll. Dokumentationen kan användas till att se ett större mönster och därmed användas som underlag för att ge en verksamhet som har problem stöd. Om skolans ansvarstagande när det gäller ett enskilt fall ifrågasätts är det angeläget att ha dokumenterat vad som hänt och vad skolan gjort.

Åtgärda

De åtgärder som sätts in ska riktas mot både den som blivit utsatt och den eller de som utövat kränkningen. Det måste följas upp att åtgärderna haft önskad effekt. Tänkbara åtgärder kan vara:

- återkommande samtal med barn eller elever och vårdnadshavare - utifrån behov och med personal som har kompetens för uppgiften,
- ökade observationer vid vissa tillfällen,
- assistent eller resursperson för den eller de som kränker,
- omorganisation i och av grupper,
- hjälp och stöd av skolkurator och skolpsykolog.

Utifrån skolans konsekvenstrappa sätts åtgärderna in stegvis utifrån skollagens kapitel om trygghet och kränkningar.

- Åtgärdsprogram skrivs om stöd för den utsatta och förövaren. Elev, vårdnadshavare och lärare ska tillsammans utarbeta detta. Det ska anges vilka insatser som ska sättas in och vem som ansvarar för vad, samt när uppföljning ska ske. Denna uppföljning ska ske ganska snart, klasslärare samt rektor är ansvariga för uppföljningen.
- Åtgärder kan vara samtal med vårdnadshavare i skolan, förändringar av grupper i klassen, förändringar på skolnivå, kontakt med resursteam eller sociala myndigheter.

- Diskriminering, kränkningar och mobbing mellan personal och elever, eller personal och personal handhas av rektor eller styrelsen beroende av ärendets art.
- Om ett barn far illa på olika sätt eller visar ett riskbeteende är skolan skyldig att anmäla detta till socialtjänsten. Se riktlinjer för anmälan till socialtjänsten, samt kring polisanmälan.

I varje enskilt fall bör det bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter.

TYDLIGA MÅL OCH KONKRETA ÅTGÄRDER

Skolan har sammanställt tre olika mål utifrån de behov som kartläggningar och enkäter visat.

Nedan följer en beskrivning av dessa mål samt åtgärder på olika nivåer.

Läs mer om mål och åtgärder i "Arbetsplan Skola/Fritidshem", vilken revideras årligen.

Elever/Klasser

Eleverna måste involveras i det främjande och förebyggande arbetat på skolan – där alla känner att de kan vara sig själva och bli accepterade för detta. Värdegrundsteman, övningar och samtal regelbundet på skolan och i klasserna. Detta lägger vi tyngdpunkten på extra mycket den första tiden i skolan. Förslag på olika regler, synpunkter eller åsikter diskuteras i arbetslaget, klassråd, elevråd och föräldraråd, som genomsyras av att elevernas är delaktiga i både förslag och beslut.

- Skolans värdegrund och regler, ordningsregler, bearbetas de första veckorna i klassråd, fritidsråd samt elevråd regelbundet. Vi tar beslut efter att vi lyssnat in elevernas önskemål. Dessa regler ska därefter sammanställas i ett dokument som lämnas ut till alla föräldrar. Där ska även föräldrar få lämna sina synpunkter. Vid behov kan olika regler omvärderas eller kompletteras. Regler ska finnas uppsatta när de beslutats och kan då användas av barn eller vuxna när det upplevs att någon bryter mot dessa.
- Vid konflikter får alla inblandade berätta om händelsen utifrån sitt perspektiv och tillsammans få hjälp att hitta en lösning.
- Elevvårdsmöten genomförs samma vecka vid mer brådskande ärenden, annars schemalagt varannan vecka under arbetslagstid, samt i EVM med elevhälsan var fjärde vecka.
- Utvecklingssamtal och IUP där även sociala mål diskuteras och utvärderas.
- I matsalen ska alla elever ha bestämda platser samt speciella trivselregler.
- Elevenkät genomförs kring trygghet och trivsel under hösten 2014 och våren 2015, samt i diskussioner i elevrådet och i klasserna regelbundet under hela läsåret.
- Alla klasser och lärare uppmärksammar FN:s barnkonvention under året.
- Alla elever ska veta var de kan vända sig om de behöver prata med någon vuxen om något som hänt.

Gemensamt mål är att skapa samsyn på skolan vad nolltolerans är och står för hos både elever och personal.

RUTIN FÖR KLAGOMÅLSHANTERING

Gäller vid Vrena friskola

Om du som barn, förälder eller övrig vårdnadshavare har synpunkter på Vrena Friskoleverksamhet och/eller dess personal används nedanstående arbetsgång.

Steg 1

Vid vår skola vill vi uppmuntra till att synpunkter/klagomål på verksamheten/utbildningen eller dess personal tas upp direkt med den det berör. Om du efter kontakt med berörd personal fortfarande har synpunkter/ klagomål, ta då kontakt med ansvarig rektor. Detta kan du givetvis göra direkt, om du av någon anledning inte personligen vill kontakta den klagomålet berör. Givetvis kan man kontakta huvudman direkt via skolans webb eller via telefonkontakt.

Steg 2

Rektor antecknar dina synpunkter eller klagomål, därefter kontaktar rektor berörd personal för att få dess syn på sakfrågan. Rektor sammankallar till möte med dig som vårdnadshavare och berörd personal. Vid behov kan även stödpersoner delta. Tex personal ur elevhälsan. Mötet dokumenteras och eventuell handlingsplan upprättas. Handlingsplanen skrivs under av mötesdeltagarna. Rektor ansvarar för att uppföljning görs inom en månad. Samtalen dokumenteras, även huvudman får information om vad som sker.

Steg 3

Sker ingen förändring efter steg 2 kontaktar rektor sin huvudman, som i sin tur startar en utredning, utredningen analyserar det aktuella klagomålet, samt tittar på om utbildningen brustit i något/några av sina åtaganden. Avstämning mot rådande lagar & författningar görs. Eventuellt kontaktas externa "experter" för att hjälpa till att titta på om utbildningen brustit. Om det visar sig att det finns brister i utbildningen vidtas nödvändiga åtgärder.

Steg 4

Huvudman gör en direktkoppling till skolledningen och dig som vårdnadshavare för att presentera vidtagna åtgärder.

Exempel på åtgärder kan vara:

Att huvudmannen ger till uppdrag åt skolledningen att se över eventuella brister i rutiner, där man kan behöva förändra strukturer och förhållanden i arbetssättet. Detta för att förhindra liknande problem i framtiden.

Vid behov tas kompetent hjälp in externt för att komma till rätta med problemet.

Allvarligare klagomål anmäls till aktuell myndighet.

Medverkan, uppföljning och utvärdering av arbetet med den årliga planen.

Resultaten av de åtgärder som gjorts ska dels följas upp genom intervjuer i grupperna under 2016 och även mätas i trivselenkät. Resultaten kompletteras med diskussion i arbetslag, elevråd och föräldraråd. Rektor informerar skolans styrelse regelbundet om hur arbetet fortskrider och hur det kan behöva utvecklas och förbättras under läsåret. Viktigt är att uppföljning av de uppsatta målen sker kontinuerligt enligt skolans årshjul.

Utvärdering föräldraenkät ht 2016

Av enkätsvaren där vi i stora drag har nästan full poäng 3,8 – 4,0 av 4 möjliga finns två områden som vi behöver arbeta med att lyfta.

- Vi behöver tydliggöra för föräldrarna att deras åsikt är av högsta vikt och mycket värdefull för skolans utveckling
- Vi behöver stödja barnen och ge mer hjälp. Här har vi satt in läxhjälp två dagar i veckan och redan sett goda resultat.

Bilaga 1. Definitioner

Vad är diskriminering?

Diskriminering är när en elev behandlas sämre än andra elever och missgynnandet har samband med någon av följande diskrimineringsgrunder:

1. Kön
2. Etnisk tillhörighet
3. Religion eller annan trosuppfattning
4. Funktionshinder
5. Sexuell läggning
6. Könsoverskridande identitet eller uttryck
7. Ålder

Diskriminering kan ske på många sätt och kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna ovan. Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse som verkar vara neutral, men som i praktiken missgynnar en elev på ovanstående grunder.

Vad är trakasserier och kränkande behandling?

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Text- och bildburna (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier och meddelanden på olika webbcommunities)

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.